

ב"ה

# התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות  
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש  
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

## תשצד

ערב שבת קודש  
שמיני-עצרת  
כ"א בתשרי ה'תש"ע



יוצא לאור על-ידי  
מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

כגרון ביד החוצב - מהו אפוא ההבדל בין קבלת ההשפעה על-ידם לקבלת השפעה ישירות מאת הקב"ה?  
התשובה היא - "אין כמוך באלוקים". "אלוקים" הם "שרי מעלה", אותם שבעים שרים שלמעלה. וזאת  
מדגיש ואומר הפסוק: "אין כמוך באלוקים". כלומר, יש שוני עצום ומרחק רב בין אם ההשפעה באה ישירות  
מהקב"ה או שהיא באה דרך הממוצעים.

לכן אמר משה רבנו לקב"ה "אם אין פניך הולכים, אל תעלנו מזה", אף שהקב"ה הבטיח לו כי "מלאכי  
ילך לפניך". משה רבנו ידע כמה גדול ההבדל בין השפעה שבאה דרך ממוצע ("מלאכי") לבין השפעה  
שמגיעה ישירות מהקב"ה.  
"ואין כמעשיך" - אפילו בענייני עשייה, השפעה גשמית, "אין כמעשיך".

(משיחת ליל שמחת-תורה תשל"ט)

## כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים

'ציון' ו'ירושלים' רומזות לשתי דרגות בנשמה: ציון רומזת לעצם הנפש, שאינו אלא סימן וציון בעלמא  
לאלוקות; וירושלים רומזת לשלמות היראה.

אף 'תורה' ו'דבר ה'' רומזים לשתי דרגות: תורה - לימוד התורה סתם. דבר ה' - חלק ההלכה שבתורה,  
"דבר ה' זו הלכה".

שתי הדרגות האלה שבנשמה קשורות קשר הדוק לשתי הבחינות הנזכרות בתורה.  
מ'ציון' ו'יוצא' לימוד התורה סתם, שאינו קשור כל-כך בגשם העולם, שכן עצם הנפש אינו שייך כל-כך  
להנהגה בפועל ממש. ואילו 'ירושלים' קשורה בכוחות הגלויים, בהנהגה בפועל (שהרי יראת-שמים אמיתית  
כרוכה בהקפדה ובוזהירות בכל הקשור למעשה בפועל), וממנה נמשך חלק ההלכה שבתורה, המשפיע על  
גשמיות העולם. שהרי כידוע, פסקי התורה משנים את מציאות העולם - דבר זה כשר ודבר זה טרף.

(משיחת שבת-קודש פרשת בראשית (ב) תשמ"ה. התועודויות תשמ"ה כרך א, עמ' 430)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו  
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,  
בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש

# סדר ההקפות

## "אתה הראת"

"כשנתן הקב"ה את התורה לישראל פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחידי. לכן נאמר אתה הראת לדעת".

צריך להבין: מה ראה הקב"ה להראות לישראל שהוא "יחידי" דווקא בעת מתן התורה? אלא הפירוש הפנימי של "יחידי" אינו שאין עוד אלוקים מלבד הקב"ה, אלא שאין שום מציאות מלבדו - "אין עוד מלבדו". שכן הבריאה מתהווה מחדש בכל רגע על-ידי חיות אלוקית, ובלי חיות זו היתה הבריאה כולה חוזרת לאין ואפס ממש. מובן אפוא כי ידיעה זו נוסכת באדם כוח להתמיד בלימוד התורה על-אף כל קשיי היום-יום, ביודעו כי מלבד הקב"ה אין לעולם מציאות משלו. ההתגלות האמורה של מתן-תורה היתה לכל יהודי, שהרי נשמות כל הדורות נכחו בעת מתן תורה. ואכן, כשארם מבטל את ההעלם והסתר, ממילא מתגלה אצלו מה שראתה נשמתו בעת מתן-תורה. העניין הזה שייך במיוחד לשמחת-תורה. ביום זה אנו עומדים בשלב המעבר מן העליונים אל התחתונים - מחודש החגים לחודש מרחשוון, ואנו מקבלים עידוד וסיוע מעצם הידיעה שהקב"ה הוא היחיד ואין בלתו, הן בעליונים ("קרע את העליונים") והן בתחתונים ("קרע את התחתונים"). בריקודים שבעת ההקפות חודרת השמחה בתוך ישותו של האדם, אפילו לרגליו, שהן ה'תחתון' שבו. ועל-ידי זה בכוחו לאחר מכן להתמודד גם עם ה'תחתון' שבעולם ולהחזיר לתוכו את האור האלוהי.

(משיחת ליל שמחת-תורה תשל"ט)

## לעושה נפלאות גדולות לבדו

על הפסוק "עושה נפלאות לבדו" אמרו רז"ל: "אפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו" (הוא לבדו יודע שהוא נס, אבל בעל הנס אינו מכיר, רש"י). ומזה מובן שגם בכתוב שלנו זה הפירוש: "לבדו" - רק הקב"ה מכיר בנפלאות אלו, לא בעל הנס. זהו "לעושה נפלאות גדולות לבדו" - דווקא משום שניסים אלו גדולים ונעלים ביותר ("נפלאות גדולות"), אינם יכולים להתגלות לנו ("לבדו").

(משיחת ליל שמחת-תורה תשל"ט)

## אין כמוך באלוקים ה', ואין כמעשיך

ידוע שבני אומות העולם מקבלים את השפעתם על-ידי השרים שלהם למעלה; כל אומה מהשר שלה. לעומת זאת, בני-ישראל מקבלים את השפעתם מהקב"ה עצמו, בלי ממוצע או שליח. אך יהודי עלול לחשוב: הרי לממוצעים ולשלוחים אלו אין כל ערך וחשיבות משלהם והם אינם אלא

## מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א בתשרי ה'תשע"ט - כ"ח בתשרי ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א בתשרי	הלכות בכורים פרק ט"א.	ה' עירובין פרק ד.	מ"ע פ. פא.
ש"ק	כ"ב בתשרי	פרק יב. הלכות שמיטה ויובל.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מ"ע פב. קלה. מל"ת רכ. רכא. רכב.
א'	כ"ג בתשרי	פרק ג-ה.	פרק ו.	מל"ת רכג. מ"ע קלד. קמא. מל"ת רל. רלא.
ב'	כ"ד בתשרי	פרק ו-ח.	פרק ז.	מ"ע קמ. קלו. קלו. מל"ת רכד. רכה. רכו.
ג'	כ"ה בתשרי	פרק ט-יא.	פרק ח.	מ"ע קלח. מל"ת רכז. מ"ע קלט.
ד'	כ"ו בתשרי	פרק יב-יג. שאלו שלום וגוי. ספר עבודה והוא ספר שמיני.. הלכות בית הבחירה.. בפרקים אלו. פרק א.	ה' שביית עשור.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קסט. קע. מ"ע קפג. מל"ת רכח. מ"ע כ.
ה'	כ"ז בתשרי	פרק ב-ד.	פרק ב.	מל"ת עט. פ.
ו'	כ"ח בתשרי	פרק ה-ז.	פרק ג.	מ"ע כא.

## זמני השבוע \*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה						
ו', כ"א בתשרי	3:41	4:28	4:49	5:45	8:32	11:58	5:15.4	5:40
ש"ק, כ"ב בתשרי	3:42	4:29	4:50	5:46	8:32	11:57	5:14.2	5:39
א', כ"ג בתשרי	3:42	4:29	4:51	5:46	8:32	11:57	5:13.0	5:37
ב', כ"ד בתשרי	3:43	4:30	4:51	5:47	8:33	11:57	5:11.8	5:36
ג', כ"ה בתשרי	3:44	4:31	4:52	5:48	8:33	11:57	5:10.6	5:35
ד', כ"ו בתשרי	3:44	4:31	4:53	5:49	8:33	11:56	5:09.4	5:34
ה', כ"ז בתשרי	3:45	4:32	4:53	5:49	8:33	11:56	5:08.2	5:33
ו', כ"ח בתשרי	3:46	4:33	4:54	5:50	8:34	11:56	5:07.1	5:32

\* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.  
\*\* לגבי זמן עלות השחר נהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.  
\*\*\* זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

## זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ
שמיני-עצרת	4:38	5:50	4:53	5:51	4:44	5:50	4:56	5:52
בראשית	4:30	5:42	4:45	5:43	4:35	5:42	4:48	5:44

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט  
מז"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז  
יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org

# "אשר נתן לנו את תורתו"

שלוש דרגות בלימוד התורה, זו למעלה מזו • דרגת התורה שלצורך קיום המצוות או שנמדדת לפי שכל האדם אינה מגיעה למעלתה האמיתית, שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה • כיצד מעז היהודי לגשת אל התורה בהיותה בתו היחידה של הקב"ה, ומה העצה מול המניעות והעיכובים בזמן ש"ויעקב הלך לדרכו"? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אינם יודעים, צריכים לשאול ולברר אצל זה שיוודע - על דרך ובדוגמת קטן הירוש שזוקק לאפטרופוס. ועניין זה מרומז בדרשת חז"ל: "תורה צוה לנו משה מורשה", תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי (תרי"א) הוי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" (והיינו דכתיב תורה צוה לנו משה, ושתים מפי הגבורה, הרי שית מאה ותליסרי (תרי"ג)) - שבזה מרומז שדרגת התורה שבאה בירושה ("מורשה") היא דרגת התורה ששייכת לקיום התרי"ג מצוות (תורה בגימטריא תרי"א, מלבד אנכי ולא יהיה לך שמפי הגבורה שמענום).

**ב.** ויש להוסיף בכיבוד שייכותה של דרגת התורה השייכת לקיום המצוות לעניין הירושה: ובהקדמ' - שחידוש מתן-תורה לגבי קודם מתן תורה (עבודת האבות, שקיימו כל התורה עד שלא ניתנה<sup>56</sup>) הוא בנוגע לקיום המצוות בגשמיות, כמאמר רז"ל: "כל המצוות שעשו לפניך האבות ירוחות היו", ברוחניות בלבד, כלומר, אף שגם האבות קיימו המצוות בדברים גשמיים, מכל מקום, אין זה אלא

**א.** בהמשך למדובר לעיל<sup>1</sup> אודות ג' המדרגות שבתורה - דרגת התורה כפי שבאה בירושה, דרגת התורה כפי שבאה ביגיעה, ודרגת התורה כפי שניתנת במתנה - יש להוסיף ולבאר בפרטיות יותר<sup>2</sup>.

הדרגה הראשונה (מלמטה למעלה) הכי התחתונה שבתורה, היא, כפי שבאה בירושה: ירושה - אינה תלויה במעמדו ומצבו של הבן, תכונותיו ומעלותיו וכו', כי אם, בעצם עובדת היותו בן, ועד כדי כך, שאפילו בהיותו עובר במעי אמו, הרי הוא יורש<sup>3</sup>.

וענינה בתורה - דרגת התורה ששייכת לכל אחד ואחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, כשם שבירושה לא מתחשבים במעמדו ומצבו של הירוש שבתורה - דרגת התורה השייכת לקיום המצוות, שזהו ענינה של "תורה" - מלשון הוראה<sup>4</sup>, להורות את המעשה אשר יעשון ואלה אשר לא תעשינה, ועניין זה שייך לכל אחד ואחד מישראל, שהרי, גם אלה שאינם שייכים להשגת התורה, חייבים הם לידע את המעשה אשר יעשון (חלק התורה השייך לקיום המצוות), ואם

מי שלא הספיק לפני-כן, יסיים את פרשת 'ברכה' שניים מקרא ואחד תרגום עוד הלילה<sup>56</sup>.

## יום ראשון

כ"ג בתשרי, אסרו-חג הסוכות

אין מתענים אפילו חתן ביום חופתו, ומרכים קצת באכילה ושתיה<sup>57</sup>.  
שיירי החג: מנהג-בית-הרב, לשרוף את הסכך ('במרחץ') אחרי החג<sup>58</sup>.  
כן מנהגם לשרוף לולב והושענות ביום רגיל, ולא בשריפת החמץ<sup>58</sup>. לאורך היתה הוראה לגבי הדסים (שקיבלו במתנה מהרבי) להשתמש בהם כבשמים להבדלה, הלולב - לשרוף בעת ביעור חמץ, ומהאחרון - לעשות מרקחת<sup>59</sup>.

## יום שני

כ"ד בתשרי

ביום זה אמר הרבי את הקדישים בשלוש התפילות, כיוון שהוא יארציט הרבנית מרת רחל הי"ד, אם הרבנית מרת חנה ע"ה אימו של הרבי, וכן יארציט של הרה"ח ר' דובער הי"ד אחיו של הרבי<sup>60</sup>.

56 לאחר חצות. - ולא כבכל פרשה, שי"א (שו"ע אדמו"ר סי' רפה ס"ה) שניתן להשתיל עד יום ג', כיוון שבשמח"ת מסיימים את כל התורה ומתחילים אותה מחדש (אם כי 'דחק ונכנס' מועיל תמיד) - 'התוועדות' תשמ"ו ח"א עמ' 350. וראה 'התוועדות' תשמ"ו ח"א עמ' 396.  
57 לוח כולל-חב"ד, מיו"ע אדמו"ר סי' תכט ס"ז. וראה דעות שונות בס' הנשואין כהלכתם פ"ו הע' 81.  
58 'רשימות' חוברת יד עמ' 23. וב'אהלי ליובאוויטש' עמ' 166 דייק, שעושים זאת סמוך לחג, והטעם ע"פ 'סדר היום' שכ' שיש לסתור את הסוכה במוצאי יו"ט, כדי להודיע שלא נעשית אלא למצוותה.  
59 לקו"ש ח"ט עמ' 569. 'התקשרות' גיליון סג עמ' 11. לגבי הלולב - מן-הסתם זהירים יותר לשמור מה שקיבלו מהרבי, ולכן ניתן להמתין עד פסח. לגבי ההדסים - כן איתא בשו"ע אדמו"ר הוקן סי' רצו ס"ו, וא"כ ה"ז בכל ההדסים דמצוה.  
60 'אוצר' ס"ע שצו. לעניין היארציט של ר' דובער, כתב בס' 'תולדות לוי יצחק', מהדורת תשנ"ה, ח"ב עמ' 441, שכנראה זהו יום שנקבע ע"י הרבי ולא יום הפטירה ממש.

אומרים 'קום פורקן' הראשון והשני, וכן מ' שברך', כבכל שבת.  
יזכור: מי שיש לו אב ואם - יוצא מבית-הכנסת. אבל אין אומרים "יזכור". בהזכרת נשמות אומרים "בן/בת פלונית".

אומרים "אב הרחמים". גם מי שאינו מזכיר נשמות יכול לומר "אב הרחמים"<sup>61</sup>.  
קודם תפילת לחש של מוסף מכריז השמש "משיב הרוח ומוריד הגשם", ומתפילה זו מתחילים לומר זאת בכל התפילות.  
המתפלל ביחיד - ימתין עם תפילת המוסף עד שיתפללו הציבור, כדי שיוכל לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם". מי ששמע הכרות "משיב הרוח ומוריד הגשם" קודם שהתפלל תפילת שחרית - אם אינו מתפלל במניין אחר, אומר גם בתפילת שחרית "משיב הרוח ומוריד הגשם". טעה ואמר "מוריד הטל" - אינו חוזר<sup>62</sup>.

בחזרת הש"ץ - תפילת גשם. אין נושאים כפיים. במנחה קוראים בפרשת בראשית.  
כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג, בעת ההתוועדות של שמחת-תורה (או שבת בראשית), להזכיר על-דבר השתתפות כל אחד ואחת במגבית 'ק'ן השנה<sup>63</sup> (מניין ימי שנה זו (תש"ע): שנה).

## מוצאי שבת ויום-טוב:

"ויהי נועם", "ואתה קדוש", הברלה, "ויתן לך" - כרגיל.  
רבים נוהגים (על-פי מנהג הארז"ל) לערוך הקפות בארצנו הק' גם בלילה זה. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מעודד את השמחה, ושולח מערב יום-טוב מברקים למקומות המרכזיים (כפר-חב"ד, נחלת-הר"ח<sup>64</sup> וירושלים ת"ו) מדי שנה בשנה. במוצאי שמחת-תורה מכריזים: "ויעקב הלך לדרכו"<sup>65</sup>.

53 רצוי לקרוא ליוצאים מביה"כ לזכור לחזור פנימה, לפני אמירה זו.  
מקורות למנהגי 'הזכרת נשמות' צוינו בגיליון חגי-השבועות.  
54 ולהעיר מדעת הרמב"ם בהל' קידוש-החדש פ"ה הי"ב בעניין יום-טוב שני ביישובים החדשים באר"ק, והתייחסות הרבי לזה בס' 'המלך במסיבו' ח"א עמ' רסב וח"ב עמ' רס, וש"ו.  
55 לקו"ש ח"י עמ' 192. וראה 'אוצר' עמ' שצג, וש"נ.

5) מכות כג, סע"ב ואילך (ובפרש"י).  
6) ברכה לג, ד.  
7) ראה לקו"ש ח"ה ע' 88 ואילך. וש"נ.  
8) יומא כח, ב. וש"נ.  
9) שהש"ר פ"א ג, א.

1) בהמאמר (לעיל ע' 81 ואילך) וש"נ.  
2) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 115 ואילך, ובהנסמך שם.  
3) ראה נדה מג, סע"ב ואילך (במשנה).  
4) רד"ק לתהלים יט, ח. וראה זח"ג נג, ב.

שקיימו המצוות באמצעות הדברים הגשמיים, אבל הפעולה שנעשית על-ידי קיום המצוות (המשכת אלקות) לא היתה אלא ברוחניות, בעולם האצילות וכו', ואילו בדבר הגשמי שבו נעשתה המצווה לא נפעל דבר, ולדוגמא: הגרים שגיייר אברהם<sup>10</sup> - לא נשאר מהם כלום, וכן המקלות שעל-ידיהם המשיך יעקב ההמשכות של מצות תפילין<sup>11</sup> - לאחר שנסתיימה העבודה בהם לא נשאר בהם קדושה כלל; והחידוש דמתן תורה - שלא זו בלבד שקיום המצוות הוא באמצעות הדברים הגשמיים, אלא שנמשכת ונקבעת הקדושה בדברים הגשמיים שבהם מקיימים המצוות, כמו בתפילין, שגם בשעה שאינו מקיים את המצווה הרי הוא חפצא דקדושה, ועל דרך זה בשאר תשמישי מצוה ותשמישי קדושה<sup>12</sup>.

ובלשון המדרש<sup>13</sup> "משל .. למלך שגור ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך כשברא הקב"ה את העולם גזר ואמר השמים<sup>14</sup> שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, כשביקש ליתן את התורה בטל את הגזירה הראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים", היינו, שהחידוש דמתן תורה הוא החיבור דעליונים ותחתונים, כיוון שעל-ידי קיום המצוות נמשכת ונקבעת קדושה בדברים הגשמיים (תחתונים) שבהם מקיימים המצוות, שנעשים כלי לאלקות (יעלו לעליונים).

ונקודת העניין - שקיום המצוות הוא בשביל עבודת הבוררים, להפריד הטוב מהרע, שעל-ידי זה מתקנים את הפגם שנעשה בעולם על-ידי חטא עץ הדעת, שנעשה תערובות טוב ורע, ובגלל זה נעשה מיתה בעולם (שלא יהיה קיום להרע)<sup>15</sup>, ולכן, דרגת התורה השייכת לקיום המצוות - שעניינם לתקן חטא עץ הדעת שבגללו נעשה עניין המיתה

- נקראת בשם ירושה<sup>16</sup>.

ג. על-פי האמור שדרגת התורה כפי שבאה בירושה היא דרגת התורה השייכת לקיום המצוות שעניינם לפעול בעולם - יש לבאר הטעם שהאיסור דעכו"ם בלימוד התורה נאמר בשייכות לדרגת הירושה שבתורה:

איתא בגמרא<sup>17</sup> "עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה, לנו מורשה ולא להם .. מאן דאמר מורשה, מיגול קא גזיל לה, מאן דאמר מאורסה ("אל תקרי מורשה אלא מאורסה"<sup>18</sup>), דינו כנערה המאורסה דבסקילה". והעניין בזה - שבדרגת התורה כפי שבאה בירושה ("מורשה"), כיוון שכל ענינה הוא לפעול בעולם, יש מקום לומר ששייכת גם לעכו"ם ומה גם שבנוגע ל"שבע מצוות דידהו" צריכים להיות "עוסקין בהלכות אותן שבע מצוות להיות בקיין בהן"<sup>19</sup>, ולכן יש צורך בלימוד מיוחד כדי לשלול ולמעט עכו"ם מלימוד התורה - "לנו מורשה ולא להם כו" (מה שאין כן בדרגא נעלית יותר בתורה, כפי שהיא למעלה מלפעול בעולם (כדלקמן), אין צורך לשלול ולמעט עכו"ם).

ד. ולמעלה מזה - דרגת התורה כפי שבאה על-ידי יגיעה דווקא:

היגיעה שבתורה - שבזה אין הכול שווים, כמו ירושה, אלא עניין התלוי בעבודת האדם - עיקרה (לאו דווקא בחלק התורה השייך לקיום המצוות, אלא) בהבנה והשגה של חכמת התורה כשלעצמה, גם אם אין הדבר נוגע למעשה בפועל בקיום המצוות (ובלשון אדמו"ר הוקן בתניא<sup>20</sup> "אף אם לא היה ולא יהיה הדבר הזה לעולם").

וההסברה בזה - שנוסף על ענינה של התורה להורות את המעשה אשר יעשו בקיום המצוות,

"עד כאן הקפה...". ומחזירים את כל ספריה התורה לארון-הקודש (ללא כל אמירה) וסוגרים אותו<sup>39</sup>. "אתה הראת" (של פתיחת הארון. כיוון שחל בשבת אין אומרים "ג מידות ו"ריבנו של-עולם"), "ברוך שמי", וכל סדר הוצאת ספריה התורה. מוציאים שלושה ספרי-תורה, בראשון קוראים<sup>40</sup> בפרשת 'זאת הברכה', ואם יש צורך, חוזרים כמה פעמים עד שכל הציבור יעלה לתורה. בסיום עולה אחד עם כל הנערים ומברך איתם ברכת התורה<sup>41</sup>.

בבית-הכנסת של הרבי עולים בשמחת-תורה כמה קוראים יחדיו ומברכים כולם כאחד. לכוהן - כוהנים, ללווי - לוויים, ולשאר העליות - ישראלים וגם הילדים עולים עם אבותיהם<sup>42</sup>.

למנהגנו: בעליות רגילות כשעולים כמה קוראים ביחד, מברכים כולם כאחד, אבל בעליית 'כל הנערים' מנהגנו שהגדול העולה עמהם מברך ומוציא את כולם<sup>42</sup>.

אין מנהגנו לפרוש טלית על הנערים ועל שאר העומדים אצל הבימה ולומר "המלאך הגואל"<sup>43</sup>. 'חתן-תורה' ו'חתן בראשית' יכולים להיות גם כוהנים או לוויים.

אומרים "מרשות" ל'חתן תורה', וקוראים "מעונה אלוקי קדם" עד "לעיני כל ישראל". אין נוהגים לפרוש טלית על ראש העולה ל'חתן תורה"<sup>44</sup>. לאחר גמר קריאת הפרשה אומר כל הקהל "חזק חזק ונתחזק", וגם העולה בעצמו אומר כן לפני הברכה

(39) לוח כולל-חב"ד. 'אוצר' עמ' שעח.

(40) הקריאה - בניעמית הטעמים הרגילה, ולא בניעמית הימים-הנוראים ('אוצר' עמ' שעט).

ראה דיון על קריאת היום ב'התקשרות' גיליון רעד. ובגיליון רפג העירו, ממשמעות שו"ע אדמוה"ז (רפב, טו) שבכל שמח"ת ישנם שבעה עולים, ולכן אין מוסיפין עליות כשחל בשבת.

(41) 'אוצר' עמ' שעט. וראה פרטים נוספים בהנהגה, במציאות והדעות בהלכה בזה, שם וב'אהלי ליובאוויטש' עמ' 157, ובקובץ 'אהלי שם' גיליון ח' עמ' קנה.

מעלים לתורה בכל מחזור (אם ישנם) כהן, לוי וישראלים (כ"מ בשערי-אפרים ש"ח סני', ועי' בשר"ע סי' קלה ס"ו ונו"כ).

(42) משיחת יום שמח"ת תשי"ט ס"ח ('תורת מנחם - התנועדות' (כד) תשי"ט ח"א עמ' 146).

(43) 'אוצר' עמ' שפ.

(44) שם עמ' שפד.

האחרונה<sup>45</sup>.

מניחים את ספרי-התורה השני על הבימה ליד ספרי-התורה הראשון, ולא יסירו את ספרי-התורה הראשון עד שיניחו על הבימה את ספרי-התורה השני<sup>46</sup>. מגביהים וגוללים את ספרי-התורה הראשון, ואין מהפכים אותו ופניו אל העם, ואין משנים במאומה מסדר ההגבהה של כל השנה<sup>47</sup>.

אומרים "מרשות" ל'חתן בראשית', בלשון יחיד ככתוב בסידור (רק לאדמו"ר קוראים בלשון רבים). וקוראים מ'בראשית ברא' עד "אשר ברא אלוקים לעשות", ואין נוהגים לפרוש טלית על ראש העולה ל'חתן בראשית'. הקהל עונה בקול רם בפסוקי 'ויהי ערב', וכשמגיע הקורא ל"ויכולו" אומרים כולם<sup>48</sup> "ויכולו" עד גמירא, והש"ץ חוזר אחריהם<sup>49</sup>.

מניחים את ספרי-התורה השלישי אצל השני, ואומרים חצי-קדיש. מפטיר בספר השלישי במוסף היום בפרשת פינחס. הפטרה: "ויהי אחרי מות משה... רך חזק ואמץ" (יהושע א).

אחרי קריאת התורה אומרים את הפיוטים: "שישו ושמחו", "התקבצו", "אגיל ואשמח"<sup>50</sup>, "אשריכם ישראל", כנדפס בסידור (אחר סדר הקפות)<sup>51</sup>.

אחר-כך היו רוקדים יריד נוסף בניגון שמחת-תורה, בהתלהבות גדולה<sup>52</sup>.

(45) בדבר אמירת "חזק": ראה אג"ק ח"ד עמ' יד, ובהנסמן ב'לוח השבוע', גיליון תשפ"ב.

(46) שו"ע או"ח סו"ס קמו ונו"כ.

(47) 'אוצר' עמ' שפא.

(48) הרבי, שעלה ל'חתן בראשית', אמר הן את 'ויהי ערב' והן את 'ויכולו' (עכ"פ - 9) ברור לי שהתחיל לאומרים עם הציבור.

(49) 'אוצר' עמ' שפד-שפה.

וצ"ל: "בו (בוא"ו ולא באל"ף) יבוא צמח", 'אוצר' עמ' שפג.

(51) כ"ה בלוח כולל-חב"ד, ומקורו ממש"כ בסידור שאומרים זאת אחר (כל 'אחר' - סמוך, רש"י בראשית טו,א) קרה"ת. והטעם לכאורה כיוון שקרה"ת היא שלמות השמחה שעליה מדובר בפיוטים אלו, ורק אח"כ אומרים שאר האמירות ו'יזכור' בכללן, שהן עניינים בפ"ע. ודלא כמנהג הרווח בארה"ק שהובא בלוח 'דבר בעתו' לומר זאת בסיום כל העניינים, אחרי 'יזכור' ולפני 'יהללו' (ואגב, אמר לי ש"ץ ותיק מחסידי פולין, שקשה עליו ביותר המעבר לפי הנהוג משמחת הקפות וקרה"ת ל'יזכור', מ'יזכור' שוב ל'שישו ושמחו', ושוב - לתפילת 'טל', בקיטל ובנגינה מעין 'נעילה').

(52) קיבוץ ליובאוויטש, גיליון 13 (תשט"ז), עמ' 64.

הבימה כנהוג. הש"ץ מכריז לאחר כל הקפה (כהלשון בסידור): "עד כאן הקפה א'", "עד כאן הקפה ב'", וכו'. לאחר כל הקפה, מחזירים את כל ספריי-התורה לארון-הקודש<sup>21</sup>.

הרבי שלל את הנהגת המקפידים להסיר את הכתרים מספריי-התורה לקראת הריקודים, בחשש שמא יפלו<sup>22</sup>.

בפסקה "עזור דלים" אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, שצריך להפסיק קצת בין תיבת "עזור" לתיבת "דלים"<sup>23</sup>.

בשנת האבלות (רח"ל) אין הולכים להקפות לבד, אלא בליווי<sup>24</sup>.

הניגונים המושרים בשעת ההקפות הם ניגונים קבועים מדור ודור. ומהם: "וכל קרני רשעים אגדע"<sup>25</sup>; "על הסלע הך"<sup>26</sup>; הניגון המכונה 'ניגון ההקפות של ר' לוי-צחק'<sup>27</sup>; ניגון ריקוד<sup>28</sup>; והרבי היה מוסיף עליהם עוד ניגונים<sup>29</sup>.

נוהגים לנגן את ניגון 'הָאֵפ קְאֻזְאָק' של הסבא משפלה<sup>30</sup>.

אין מנהגנו לקרוא קריאת התורה לבילי שמחת-תורה<sup>31</sup>.

אחר ההקפות (מחזירים את ספריי-התורה לארון-הקודש ללא כל אמירות<sup>32</sup>): 'עלינו', קדיש יתום, אל תירא, 'אך צדיקים'.

להבא לביתו רק עכשיו, יאמר בלחש קודם הסעודה:

(21) לוח כולל-חב"ד.

(22) ובפרט על-פי המפורש בוהר (ח"ג רנב), שיעקר העניין ד'כתר תורה' שייך בשמחת-תורה דווקא, ומשמחת-תורה נמשך עניין זה על כל השנה - התוועדיות תשמ"ג ח"א עמ' 308.

(23) סה"ש תש"ז עמ' 31, ושם תבאר.

(24) ספר-המנהגים עמ' 78. וראה 'אוצר' עמ' שנה. תורת-מנחם - מנחם-ציון ח"א עמ' 227.

(25) ספר-הניגונים ח"ג ניגון קסא.

(26) שם, ניגון קסג.

(27) שם ח"ב ניגון קפ"ה - על ניגון זה אמר הרה"ח ר' לוי-צ' ע"ה, שמקובל בידו שהושר בשעת ההקפות אצל אדמו"ר הזקן.

הרבי היה מנגן פעמים רבות בשעת חזונו, 'אוצר' עמ' שנה.

(28) שם ח"א ניגון קסה.

(29) כ"ז מאוצר' שם.

(30) ספר-הניגונים ח"א (ניגון כד) עמ' מט - סה"ש תש"ד עמ' 116.

(31) וראה סה"ש תורת-שלום עמ' 236.

(32) ספר המנהגים - מנהגי שמח"ת.

(33) ע"פ הגהת הרבי ללוח כולל-חב"ד, 'אוצר' עמ' שנט.

"שלום עליכם" ו"אשת חיל"<sup>12</sup>. בשמיני-עצרת ושמחת-תורה אין טובלים פרוסת המוציא ברכש<sup>33</sup>.

בכל יום-טוב "צריך לקבוע סעודה על היין, והיינו שישתה יין באמצע סעודתו אם ידו משגת"<sup>34</sup>.

"ידוע לכול, שבאמירת 'שמע ישראל' בקריאת-שמע על מיטתו בשמחת-תורה, צריך לקבל על עצמו את המסירה ונתינה להרכבת תורה במסירת-נפש בגופו, רוחו ונשמתו, וזו צריכה להיות כל מהותו"<sup>35</sup>.

**תפילת שחרית:** נשיאת כפיים<sup>36</sup> ככתפילת מוסף של כל יום-טוב<sup>31</sup>.

לאחר חזרת הש"ץ - הלל שלם, קדיש לתקבל. שיר של יום, הושיענו (אין אומרים 'לדוד ה' אורי'), קדיש יתום.

**קידוש.** אומרים תחילה בלחש: "מזמור לדוד", "אתקינו", "ושמרו", "אם תשיב", "דא", "זכור", "על-כן"<sup>37</sup>. ואחר-כך בקול רגיל: "אתקינו" דיו"ט, "אלה מועדי", "בורא פרי הגפן". ואחר-כך נוטלים ידיים לסעודה או אוכלים כזית 'מוזנות'. התוועדות<sup>38</sup>.

**סדר הקפות:** כדאמול, "אתה הראת" פסוק בפסוק ולאחר מכן "אב הרחמים". כן עושים שלוש פעמים<sup>19</sup>.

פותחים את ארון-הקודש, מוציאים את כל ספריי-התורה ומקיפים את הבימה ז' חצאי הקפה (בהמשך אחד), בסך-הכול שלוש הקפות וחצי. אבל אומרים את כל סדר ההקפות, ללא הכרזת

(33) ספר-המנהגים - מנהגי שמח"ת (=הוראה לרבים. אס-כי הרבי עצמו נהג לטבול 'המוציא' בדבש גם בשמח"צ ושמח"ת).

(34) שו"ע (הב"י) אדה"ו סי' תקכ"ט (ס"א) ס"ד. זאת מלבד חובת השמחה בין שהובאה שם בס"ז, אך אם עשה כן פעם אחת באותו יום (או יצא ידו חובתו בין הקידוש - תוד"ה די יין, פסחים קחב. שיחות קודש תשל"א ח"ב עמ' 87) יצא גם ידי שמחת יום טוב, ואילו ידי קביעות סעודה על היין לא יצא. ברמב"ם (פ"ל מהל' שבת ה"ט) מופיע חיוב זה גם בכל שבת.

(35) סה"ש תש"ד עמ' 39.

(36) כמה ממנהגי נשיאת כפים הובאו במדור זה בניגון חגי השבועות של 'התקשרות'.

(37) ע"פ ספר-המנהגים עמ' 57 הע' 8.

(38) ואף שלכאורה יש בעיה בהתוועדות לפני מוסף עפ"י מ"ש בשו"ע אדמוה"ז סי' רפו ס"ד, אולי י"ל עפ"י דברי הרבי בספר השיחות תש"א עמ' 120 הערה 10, עיי"ש.

שזוהי דרגת התורה כפי ששייכת לעולם, להורות לאדם איך להתנהג בעולם, ישנו גם ענינה של התורה כפי שהיא לעצמה ("אין ענין פאר זיך, תורה אלס תורה") - שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה.

וענין זה אינו באופן של ירושה ששייכת לכל אחד ואחד מישראל מבלי הבט על מעמדו ומצבו, אלא בשביל זה יש צורך ביגיעת האדם דווקא, ולפי-ערך יגיעתו בתורה הרי הוא מבין ומשיג בחכמת התורה.

**ה.** אמנם, גם דרגת התורה כפי שבאה בכחינת יגיעה, עם היותה דרגת התורה כשלעצמה (לא רק כדי לפעול בעולם), חכמתו ורצונו של הקב"ה, שבאין-ערוך לגמרי לשכל האדם, מכל מקום, כיוון שבאה על-ידי יגיעת האדם בשכלו והבנתו, הרי היא על כל פנים בגדר מדידת שכל האדם, אלא שהיא באין-ערוך למעלה מזה.

ועל זה נאמר<sup>21</sup> "ארוכה מארץ מדה וגו'" - שענין זה נאמר על דרגת התורה כשלעצמה, כפי שהיא למעלה מדרגת התורה שעניינה להורות על קיום המצוות, כמו שכתב אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה<sup>22</sup> ש"ההלכות (דרגת התורה שעניינה להורות על קיום המצוות) .. יש להם קץ ותכלית ומספר", ומה שנאמר "ארוכה מארץ מדה וגו'", קאי על "התורה מצד עצמה (ש)אין קץ ותכלית אפילו לפשטי דרשותיה הצפונים בה .. וכן אין קץ ותכלית לעומק טעמי ההלכות והפלפול בטעמיהן כו" - שעם היותה בלי גבול, הרי היא עדיין בגדר מדה, שנמדדת עם שאר עניינים, אלא ש"ארוכה מארץ מדה".

(21) איוב יא, ט.  
(22) פ"א ה"ה.

ואילו הדרגא היותר נעלית בתורה, שהיא למעלה מכל מדידה והגבלה, וגם לא בגדר מדה - היא דרגת התורה כפי שהיא בעצמותו יתברך, "שעשועים גו' לפניו"<sup>23</sup>, שעשועי המלך בעצמותו<sup>24</sup>.

וכיוון שדרגא זו היא למעלה מכל מדידה והגבלה, גם לא בגדר מדה - אינה יכולה לבוא על-ידי יגיעת האדם, ובאה מלמעלה בדרך מתנה דווקא, כפי שאומרים בנוסח ברכת התורה: "ונתן לנו את תורתו .. נתן התורה".

## גם כאשר ישראל לומדים התורה כפי שיוצאת ומתלבשת בשכל אנושי, צריך לעשות שיהיה ניכר ונוגש אצלם שזוהי תורתו של הקב"ה, חכמתו ורצונו

**ו.** ויש להוסיף בתוכן ענין ברכת התורה: איתא בגמרא<sup>25</sup> "מאי דכתיב<sup>26</sup> מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אברה הארץ, דבר זה אמרו חכמים .. נביאים (נשאל לחכמים ולנביאים) ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו, שנאמר<sup>27</sup> ויאמר ה' על עזבם את תורתו אשר נתתי לפניהם .. שלא ברכו בתורה תחילה".

ומפרש הר"ן<sup>28</sup> ד"קרא הכי דייק דעל שלא ברכו בתורה תחילה אברה הארץ, דאם איתא על עזבם את תורתו כפשטא משמע שעזבו את התורה ולא היו עוסקין בה, כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא פרשוהו, והלא דבר גלוי היה וקל לפרש? אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד, ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אברה הארץ, עד שפרשו הקב"ה בעצמו, שהוא יודע מעמקי הלב, שלא היו מברכין בתורה תחלה, כלומר, שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כליכך שיהא ראוי לברך עליה, שלא היו

(23) משלי ה, ל.

(24) ראה גם שיחת ליל שמח"ת ס"ג (לעיל ע' 73). וש"נ.

(25) ב"מ פה, סע"א ואילך. נדרים פא, א.

(26) ירמ"י ט, יא.

(27) שם, יב.

(28) נדרים שם.

עוסקין בה לשמה, ומתוך כך היו מזולזלין בברכתה". וההסברה בזה<sup>29</sup> - דלכאורה, כיוון ש"ודאי עוסקין היו בתורה תמיד", על כרחך צריך לומר שהתורה היתה חשובה בעיניהם, דאם לא כן, לא היו מתעסקים ומתייגעים בלימודה - שחשיבותה של התורה בעיניהם לא היתה אלא מצד השכל שבה, שכל אנושי, אם כי שכל עמוק ביותר, אבל לא היתה התורה חשובה בעיניהם מצד חשיבותה האמיתית - כפי שמתבטאת בברכת התורה: "ונתן לנו את תורתך" - **תורתך של הקב"ה**, חכמתו ורצונו יתברך.

לימוד התורה צריך להיות אפוא מתוך הכרה שהתורה היא תורתו של הקב"ה, ולא עוד אלא שעכשיו נתן הקב"ה את התורה, "נותן התורה" לשון הווה<sup>30</sup>, שלכן אמרו חז"ל<sup>31</sup> "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע" - "שלא כראוהו אינו מובן מה דמיון זה מה להלן אף כאן", כיצד אפשר לדמות "עסק התורה של כל אדם כשלומד בפני עצמו" ל"מעמד הר סיני" - "כי גם עסק התורה שבכל אחד ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה בסיני .. כאילו קבלה היום מהר סיני"<sup>32</sup>.

ז. ויש לומר שזהו גם הביאור בדברי המדרש<sup>33</sup> בנוגע לנתינת התורה לישראל:

"משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו, אמר לו, בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תלתי, איני יכול לפי שהיא אשתך, אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי. כך אמר הקב"ה לישראל, נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוהו איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו".

(29) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 3.

(30) של"ה כה, א. לקו"ת תודיע כג, א. ובכ"מ.

(31) ברכות כב, א. וש"נ.

(32) תו"א יתרו טו, ב. וראה גם סה"מ מלוקט ח"ד ע' קנה. וש"נ.

(33) שמו"ר רפ"ג.

ויש לכאר עניין זה בנוגע ללימוד התורה - שגם כאשר ישראל לומדים התורה כפי שיוורת ומתלבשת בשכל אנושי, צריך לעשות מקום (בית אחד) לדירת הקב"ה, על-ידי זה שיהיה ניכר ונגיש אצלם שזוהי תורתו של הקב"ה, חכמתו ורצונו יתברך, שלכן "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע".

ח. נשאלת אפוא השאלה - כיצד ניגש יהודי ללימוד תורה:

ביודעו שהתורה (גם בהיותה למטה) היא בת יחידה של הקב"ה - כיצד מרהיב עוז בנפשו, ובפרט ביודעו מעמדו ומצבו, לגשת ("צוטערטען") לבת היחידה של הקב"ה, וכיצד לוקח על עצמו "לפרנס" ("אויסהאלטן") את הבת היחידה של הקב"ה, ביחד עם אביה, הקב"ה ("איר מיטן שווער צוזאמען")?!

והמענה לזה - בברכת התורה - שפתיחתה "אשר בחר בנו מכל העמים":

אין זה באשמתנו... אלא, הקב"ה "בחר בנו" - (גם) בגוף של האיש הישראלי<sup>34</sup> - "מכל העמים".

וכפי שהודיע הקב"ה על-ידי מלאכי הנביאים<sup>35</sup>:

"הלוא אח עשו ליעקב גו' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי", כלומר, הסיבה לכך "ואוהב את יעקב", היא, לא מצד מעלותיהם של ישראל, ובלשון הכתוב<sup>36</sup> "לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם גו'", שכן, "הלוא אח עשו ליעקב", אלא, מצד הבחירה העצמית שבעצמותו יתברך נעשה "ואוהב את יעקב", ובדרך ממילא, "ואת עשו שנאתי".

ובגלל ש"בחר בנו מכל העמים", לכן, "נתן לנו את תורתו", ומצד זה שהקב"ה בחר בנו ונתן לנו את תורתו, נגשים אנו ללימוד התורה.

ט. (וסיים כ"ק אדמו"ר): עומדים אנו עתה בסיומו של שמחת תורה, ומתקרב כבר הזמן לתפלת מעריב, אלא, שמוסיפים אנו מחול על הקודש, כיוון שהקב"ה נתן כוח לישראל להוסיף מחול

(34) ראה תניא פמ"ט.

(35) מלאכי א, ב.ג. וראה סה"מ עטר"ת ע' תרמא. לקו"ש ח"ז ס"ע 89 ואילך. וש"נ.

(36) ואתחנן ז, ז.

משנים כלום לנעימת הימים הנוראים?

**קבלת שבת:** מתחילים 'מזמור לדוד' וממשיכים כבכל שבת. בפיוט 'לכה דודי' אומרים "גם בשמחה ובצהלה" ואין אומרים "בריינה".

כגוונא, חצי קדיש, ברכו, ערבית של יום-טוב. ויכולו, ברכת מעין שבע, קדיש שלם. מזמור לדוד, חצי קדיש, ברכו.

האבלים (רח"ל) אומרים משניות וקדיש דרבנן, אך אין אומרים עלינו [עתה, אלא רק אחר ההקפות כדלהלן]<sup>10</sup>.

לאחר מכן - קידוש והתועדות<sup>11</sup>.

המקדש<sup>12</sup> אומר תחילה בלחש: "שלוש עליכם" ו"אשת חיל"<sup>13</sup> סדר הקידוש - אומרים בלחש: "מזמור לדוד", "דא היא סעודתא". ומתחיל בקול: "אתקינו" דיום-טוב<sup>14</sup>, "יום השישי ויכולו", ונוסח הקידוש דיום-

(7) 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 156.

(8) ספר-המנהגים עמ' 26.

(9) שכח והזכיר 'חג הסוכות' במקום שמיני-עצרת, ראה הדעות בזה בבניינגריאל, סוכות פרק פא ס"ב ובהערות, ולמעשה אינו חוזר, ואם יכול - בתפילות היום - יכוון לצאת בשמיעה מהש"ץ.

(10) 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 139, ועיי"ש בטעם הדבר.

(11) מקדשים וטועמים, ומתוועדים כהכנה רבה לעריכת ההקפות בשמחה. וראה 'אוצר' עמ' שעא. 'אהלי ליובאוויטש' שם (ובעמ' 141 אודות קידוש בשמע"צ בחו"ל אף לפני מעריב, ובעמ' 151 אודות חשיבות התועדות אף יותר מההקפות עצמן, עיי"ש).

יש לזכור שאין מנהגו לקדש לפני השעה 6:40 בארה"ק (=ב'שעה שביעית', ראה שערי הל' ומנהג או"ח ח"א סי' קמא. 'התקשרות' גיליון שעט עמ' 16).

(12) "שלוש עליכם" ו"אשת חיל" שייכים לכניסה הביתה, ראה המובא בכף-החיים סי' רסב ס"ק ז', אך מי שסועד סעודתו בבית אחר או בביה"כ, מסתבר שהמלאכים באים איתו לשם. האמירה בלחש - ספר-המנהגים עמ' 28.

(13) 'אתקינו' דשבת, נשמט מההוראה שבספר-המנהגים (עמ' 28 ועמ' 56. וצ"ע שבשחרית אומרים אותו בר"ה, שם עמ' 57 הע' 8, ומשם נלמד גם ביו"ט - כנראה זו הכוונה בהוספות לשו"ע אדמו"ר חלק ג' עמ' 1319 הע' 28. ודוחק לומר שנכלל ב"דא היא סעודתא", כי למשל "על כן" - שהוא סיום הפסוק, אלא שנאמר בקול ומודגש בסידור - ונזכר במפורש בקידוש שחרית, ולא נכלל ב"זכור". מאידך, 'אתקינו' דיו"ט מופיע בהגש"פ לפני הקידוש ללא כל שלילה בשבת, ורק נוסף שם **לאח"ז**: "כשחל יו"ט בשבת אומרים תחילה יום השישי". וע"ע, וכן כתב לנו הרח"ח רי"ל שי' גרונר שאומרים אותו.

טוב, ומברכים "שהחיינו" (נשים שבירכו "שהחיינו" בשעת הדלקת הנרות - לא יברכוה בשעת הקידוש).

בשמחת-תורה מהדרים במיוחד לעשות קידוש כלי-אחד לעצמו ולא לצאת ידי-חובה ממישהו אחר, שכן ברכת "שהחיינו" היא גם על התורה, והלוואי שיפקיע את עצמו<sup>14</sup>.

בשמחת-תורה היה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מסיר [לפעמים, וכהוראת-שעה בלבד!] את ההגבלה שהטיל על שתית 'משקה'<sup>15</sup>.

מנגנים ביום זה ניגון 'ארבע בבות'<sup>16</sup>.

**סדר הקפות:** "אתה הראת" פסוק בפסוק (ומכבדים בקריאתם אנשים שונים<sup>17</sup>), ולאחר מכן אומרים "אב הרחמים".

**לאחר מכן**<sup>18</sup> היה מורה כ"ק נשיא דורנו להוסיף פסוקים שונים לפי צורך השעה והעניין, כגון (פסוק שנעשה דרך קבע במשך השנים): "והיה זרעך... ופרצת... ובזרעך" (בראשית כח, ד); "הושיעה את עמך..." (תהילים כח, ט); ולפעמים: "הנני מביא אותם מארץ צפון..." (ירמיה לא, ז)<sup>19</sup>.

אמירת 'אתה הראת', 'אב הרחמים' והפסוקים הנ"ל - שלוש פעמים, ורק לאחר 'אב הרחמים' [וההוספות] פותחים את ארון-הקודש<sup>19</sup>.

מוציאים את כל ספרי-התורה<sup>20</sup>, ומקיפים את

(14) לקו"ש ח"ט עמ' 371, וש"נ בהערה 6. וראה בזה 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 152.

(15) שהיא בדרך-כלל שלוש-ארבע כוסיות ('התקשרות' גיליון יב עמ' 12) - 'אוצר' עמ' שע. חלות הגויה (בכלל) גם על שמח"ת **מפורשת** בכ"מ, ומהם ב"יחידות' שנדפסה בקובץ היכל-מנחם כרך ג עמ' רנח.

(16) ספר-הניגונים ח"א (ניגון ג) עמ' ל - מסה"ש תש"א עמ' 86. וראה סה"ש תפר"ח עמ' 12 וש"נ, סה"ש תש"ב עמ' 13.

(17) המנהג בבית-הרב למכור פסוקי 'אתה הראית', ולכבד בפסוק ראשון ואחרון, ולפעמים [בפסוקים נוספים, את כ"ק האדמו"ר. בליל שמחת-תורה, ההכנסה היא לטובת ישיבת 'תומכי תמימים', וביום שמחת-תורה ההכנסה לטובת המוסדות 'מרכז לענייני חינוך' ו'מחנה ישראל' - ספר המנהגים.

(18) כן מפורש בסה"ש תש"נ ח"א עמ' 60, ודלא כמ"ש בסידורים שונים שנדפסו לאחרונה.

(19) 'אוצר' עמ' שנד-שנו.

(20) להעיר מיטערי הלכה ומנהג יו"ד סי' קיח, אודות מה שנהגו בכמה בתי-כנסת להשאיר ס"ת שא"א לתקנם 'בשביל הקפות', עיי"ש.

# הלכות ומנהגי חב"ד

## שבת קודש

כ"ב בתשרי, שמיני-עצרת ושמחת-תורה<sup>1</sup>

כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע לא נהג להדליק נר בכל יום שמזכירים בו נשמות?<sup>2</sup>

**הדלקת נרות:** ברכת 'להדליק נר של שבת ושל יום-טוב' ו'שהחינו'.

בלוח כולל-חב"ד נאמר, שנוהגים לפרוש פרוכת לבנה ומעיל לבן על הספר-תורה [רקן] ביום שמברכים 'גשם' או 'טל', אך בבית-מדרשו של הרבי היתה הפרוכת הלבנה פרושה מראש-השנה

1) **לבני חו"ל.** ש"ק - שמיני-עצרת. מקדשים ואוכלים בסוכה (ללא ברכת 'לישב בסוכה') בלילה וביום (ונוהגים אף משתיית מים חוץ לסוכה). בליל ש"ק לאחר מעריב - קידוש והקפות. בשחרית - אין הקפות. מוציאים ב' ס"ת, בראשון קוראים ב'פ' ראה: 'עשר תעשר', ח"ק, ובב' המפטיר: 'ביום השמע' צ'. הפטרה: 'ויהי ככלות... ולישראל עמו'. יקום פורקן. הזכרת נשמות. במוסף - תפילת גשם, נשיאת כפיים. אחה"צ, ערב יום הקריאה, קוראים שמו"ת כל פרשת ברכה עם ההפטרה דש"ת ('שערי הל' ומנהג ח"ה סי' פה, והיום יום ד' טבת). במנחה קוראים ב'פ' ברכה. לפנות ערב (נפרדים מהסוכה ואוכלים או שותים משנה).

יום ראשון - שמחת-תורה. ערבית של יו"ט, ותודיענו, ק"ת. בהדלקת הנרות: להדליק נר של יו"ט ושהחינו. קידוש יקנה"ז. הקפות כדאמרו. שחרית: נשיאת כפיים בחזרת הש"ץ, הלל שלם, ק"ת, קידוש והקפות.

בשיעורי חת"ת אומרים היום את כל פרשת ברכה (בלבד - זו כנראה ההוראה הקבועה, ראה 'אוצר' עמ' שצב).

יום שני - אסרו חג. בשיעור חומש של חת"ת אומרים היום 'ראשון' ו'שני' דפ' בראשית (ס' המנהגים עמ' 19).

2) 'המלך במסיבו' ח"א עמ' שכא. המנהג שנשלל היה, במקורו, להדליק לפני אמירת 'יזכור' ביום-טוב, ואם חל בשבת - בערב שבת [וכיום נוהגין העולם להדליקו תמיד לפני כניסת החג] - 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רכז. אבל בערב יום-הכיפורים (שאומרים בו 'יזכור'), מדליקים נר נשמה.

ועד אחרי שמחת-תורה<sup>3</sup>.

**מנחה:** אין אומרים 'הודו', אבל אומרים 'פתח אליהו'.

בשמחת-תורה, מנהג ישראל (אשר 'תורה היא') לשמוח בשמחה זו יותר משמחת בית-השואבה, ויותר משמחת יום-טוב סתם<sup>4</sup>.

זההיר כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע בשם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע:

"את הארבעים ושמונה שעות [בחול]; בארה"ק עשרים וארבע שעות] של שמיני-עצרת ושמחת-תורה צריכים לייקר במאוד. בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות, בגשמיות וברוחניות, וכל זה על-ידי הריקודים<sup>5</sup>."

**הרבי הנהיג, ללכת בתהלכות לבתי-כנסיות, וגם לאלה שבשכונות מרוחקות, כדי לשמח יהודים בשמחת החג<sup>6</sup>.**

**תפילת ערבית:** בנעימת התפילה ביום זה אין

3) 'אוצר' עמ' שסג, אך לא ברור אם היתה הוראה כלשהי בנוון (וראה אודות 'מנהגי ביהכ"נ של הרבי' ב'התקשרות' גיליונות: תכח,תלד,תלט), וכן לא הזכיר שם מה עשו בס"ת. אכן בס' 'אוצר המלך' ח"ב עמ' 90 נדפס צילום כ"ק ובו הוראות בקשר למעיל הס"ת הכללי של ילדי-ישראל, ובין השאר: "ציור על המענטעלע [=המעיל], הן על הלבנה [לחודש תשרי] הן על דתכלת [לכל ימות השנה]", וציור שם את צורת לוחות-הברית, ורשם את מידותיהן ואת הכיתוב עליהן. - הרי שהרבי מאשר את המנהג האמור, עכ"פ בקשר למעיל הס"ת.

4) ספר-המנהגים - מנהגי שמח"ת, וראה לקו"ש ח"ד עמ' 166-7 ובהערות שם. אודות סוגלת השמחה בימי שמע"צ ושמח"ת, ראה המלוקט מדברי רבותינו נשיאנו בקובץ 'אהלי ליובאוויטש', גיליון ד, עמ' 134 ואילך.

5) ספר-המנהגים. וע"ע 'אוצר' עמ' שסב. 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 146.

6) ראה 'אוצר' עמ' שנט, וש"נ. וראה לשון סידור אדמוה"ז (נדפס גם בסידורי תהילת ה') לפני 'אתה הראית'.

על הקודש. יש לנצל אפוא את הרגע האחרון של שמחת תורה.

- בנוגע ליום הכיפורים מצינו<sup>7</sup> שהרגע האחרון שבו מכפר על העניינים הבלתי-רצויים שנעשו ביום הכיפורים עצמו. ועל דרך זה בנוגע לשמחת תורה, שברגע האחרון יכולים לחטוף ולהשלים את העניינים שהחסירו במשך כל שמחת תורה.

ולכן: תאמרו לחיים מתוך חמימות ("זאגט א ווארעמן א פריילעכן לחיים"), עם ניגון שמח, ותקבלו על עצמכם התמדה ושקידה בלימוד התורה ביראת שמים.

\* \* \*

7) איתא בלקוטי תורה<sup>8</sup> שבכל יום-טוב צריכים לקבל ולקלוט בפנימיות את העניינים שספגו ביום-טוב זה, ולחיות עמם, עד ליום-טוב הבא. ובפרט בנוגע לשמחת תורה, שלאחריו מתחילה העבודה ד' ויעקב הלך לדרכו<sup>9</sup> - בודאי צריכים "לקחת" את הגילויים של שמחת תורה על כל השנה כולה.

37) ראה לקו"ת תצא לט, ד. וש"נ.

38) ברכה צח, ב.

39) לשון הכתוב - ויצא לב, ב. וראה תורת מנחם - התועודיות ח"ב ע' 47. וש"נ.

אמנם, כאשר עומדים בסימו של שמחת תורה, ומתכוננים לעבודה ד' ויעקב הלך לדרכו" במשך השנה החדשה, מתוך קבלת החלטה טובה שהשנה החדשה תהיה כדבעי - יכולה להתעורר שאלה: כבר עברו כמה וכמה שנים שבהם החליט שהשנה החדשה תהיה כדבעי, ובנוגע לפועל... וכיוון שכן, מהי התועלת בקבלת החלטה טובה בנוגע לעבודת שנה זו?!

המענה לזה:

לעשיית כל דבר ישנה סיבה שבגללה נעשה הדבר, והסיבה היא - התענוג שמתענג בדבר, שבגלל זה עושה את הדבר. ומזה מובן שהאפשרות לעניינים בלתי-רצויים היא אך ורק כאשר התענוג שלו הוא בעניינים לא טובים, אבל כאשר התענוג שלו יהיה בענייני קדושה, אזי תהיה הנהגתו כדבעי למהו.

[. .] ובנוגע לענייננו: כשיהודי פועל בעצמו בשמחת תורה לעקור ולשרש ("אויסרייסן") את התענוג בעניינים גשמיים וחומריים, אזי אין לו להתירא ולהתפעל ממניעות ועיכובים בצאתו לעבודה ד' ויעקב הלך לדרכו", ובודאי ילך לבטח דרכו.

(מהתועודות יום שמחת תורה ה'תשי"ב).

1) תורת מנחם' כרך ד עמ' 93-101, בלתי מוגה)

## מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

שירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

# חדרי תורה-אור

**קומץ חסידים, בראשות הרה"ח הרב יונה איידלקופ והרב משה ירוסלבסקי, הקימו מסגרת חינוכית ארצית לנוער לאחר שעות הלימודים • בלי פרסומת וכמעט ללא תקציבים פעל הארגון בשנים תשי"ב-תשנ"ד לחינוך על טהרת הקודש, ואלפי תלמידים התקרבו על-ידו**

'חדרי תורה אור' היה ארגון חב"די שהרשמיות היתה ממנו והלאה, וגם היה רחוק מזרקורי הפרסום. הוא הוקם בשנת תשי"ב על-ידי הרה"ח יונה איידלקופ והרה"ח משה ירוסלבסקי.

הפעילות התמקדה בשעות אחרי הצהריים. במסגרתה אספו מורים חב"דיים תלמידים מבתים שאינם שומרי תורה ומצוות בכלל או שומרים במידה מסויימת בלבד, וארגנו בעבורם שיעורים במקצועות קודש, בהתאם למקום והזמן. היו מקומות שבהם זה היה למעשה 'שיבות ערב' לצעירים.

ביו"ד אלול תשי"ב (תשורה כ"א סיוון תשס"ה עמ' 40) כותב הרבי אל הרב איידלקופ:

במענה על מכתבו מב' תצא, נהייתי לקרות בו אשר ממשין בעסקנותו בשדה החינוך הכשר, אשר אם בכל עת דבר גדול ה[ה] זה, ע[ל] א[ח]ת[ם] כ[מה] ו[כ]מה[ה] בזמנו זה בארץ הקודש ת"ו. והש[ם] ית[ברך] יצליחו שילך בזה בדרך הישרה ומתאים להוראות נשיאנו רב[תנין] הק[דושים] זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

## המייסדים והתומכים

ארבעה דמויות מרכזיות קשורות בארגון 'חדרי תורה אור': הרה"ח ר' יונה איידלקופ, הרה"ח ר'

משה ירוסלבסקי, הרה"ח ר' יעקב פרידמן והרה"ח ר' צבי מאיר שטיינמץ ע"ה.

הראשונים היו המייסדים ואנשי השטח, כאן בארצנו-הקדושה. האחרונים עסקו בעיקר בצד של 'זבולון'.

את הארגון, שבשנותיו הראשונות פעל ללא שם ובוודאי ללא מסגרת ארגונית סדורה, יזם הרה"ח ר' יונה איידלקופ. מאוחר יותר קיבל הארגון את השם 'חדרי תורה אור'. בתחילה צירף אליו את הרה"ח ר' משה ירוסלבסקי, כשבשלבם הראשונים היו פעילים גם הרה"ח ר' זושא וילימובסקי, וכן - יבלחט"א - הרה"ח ר' זלמן אבלסקי. מאוחר יותר מונה בהס"ח ר' ישראל צבי הלוי הבר ל'מבקר' (ראה בספר 'שליחות' מר' ש.ז. ברגר עמ' 168-163). ר' יעקב פרידמן עסק בגיוס כספים, ור' צבי מאיר שטיינמץ היה אחד ה'זבולונים' המרכזיים. בי"א באדר תשכ"ד כותב הרבי אל 'הרב[נים] הח[סידים] [נכבדים] ונעללים] עוסקי בצורכין צויבור] כו' מו"ה יונה שי' ומו"ה משה זאב שי" (בשולי מכתב כללי-פרטי):

בברכה לבשור[רות] ט[ובות] ולפורים שמה ולהצלחה מופלגה בעבו[דת] הק[ודש] חינוך ע[ל] ט[הרת] הק[ודש].

ואל "הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מו"ה משה זאב שי' ירוסלבסקי", בשולי מכתב כללי-

מקומות - וכיחוד שלוחי כ"ק אד"ש בעיר הקודש צפת תע"א - בדרישות והפצרות לפתוח במקומותיהם סניפים חדשים לילדות ולילדים.

"והנה זכרנו ימים מקדם, כאשר ברכת כ"ק אד"ש ודברי עידודו עשו תושיה להרמת קרנם של 'חדרי תורה אור' ואנחנו תקווה שגם להבא זרועו היא תסמכנו ויאציל עלינו ברכתו להרחבת גבולנו בתלמידים ותלמידות ולהגדיל תורה ומצוות ולהאדירם בכל רחבי ארץ קדשנו ת"ו בב"א".

אגב, בהודמנות מסויימת העלו גורמים רעיונות לשינויים בארגון והרבי שלל זאת, וכתב כי אם יזיוז את ר' משה מהארגון ייסגר הארגון. ואכן, הארגון החזיק מעמד עד פטירתו של ר' משה בשנת תשנ"ד.

## ברכות מיוחדות בצדקת תשב"ר וארץ הקודש

לקראת האירוע לכבוד הארגון, בשלהי שנת תשמ"א, כתב הרב שטיינמץ, ששימש נשיא הוועד בניו-יורק (ב"יום ועש"ק תבוא, בין ח"י אלול ושבת סליחות) מכתב לרבי, אותו חתם ב"עבדו":

"כמידי שנה בשנה תערב נא גם עתירתי בעד הצלחת המסיבה השנתית של חדרי תורה אור, שתתקיים בע"ה ובשעה טובה ומוצלחת, ביום א' דסליחות הבא עלינו לטובה, בבית הנדיבים הרה"ח ר' מרדכי משולם ורעייתו שי' נאגל.

"חשיבות יתירה נודעת להצלחת המסיבה הנ"ל כמקור עיקרי לתמיכת חת"א ואלפי תלמידיהם בארצנו הקדושה טוב"ב, ומחזקת ידיים רבות, וידי הרה"ח מוה"ר יעקב הלוי שי' פרידמן בעבודתו".

בשבת שלאחר מכתבו, בהתוועדות שבת פרשת כי תבוא תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א כרך ד' עמ' 708 ואילך), השמיע הרבי שיחה ארוכה בשבח המוסד, לאחר שהכריזו על מועד המסיבה לטובת המוסד 'חדרי תורה אור' בארץ-הקודש.

גודל מעלת המוסד מובנת - משום שעיסוקו בלימוד התורה של תינוקות-שלבית-רבן, ובפרט בארץ-ישראל ומדובר בילדים שנרשמו (או יירשמו) ב"ספר תורה" [=של ילדי-ישראל].

מכך מובן גודל הענין של הסיוע למוסד בכל אופן שיהיה. וזכות זו אפשרית לא רק על-ידי תושבי ארץ-ישראל אלא גם על-ידי אותם הנמצאים בחוץ לארץ על-ידי נתינה מממונם.. וכל המרבה הרי זה משובח, ואשרי חלקם וגדול זכותם של כל אלה העוסקים בכך, וגם של המנדבים לזה, שהרי הדבר קשור עם כל הברכות הנמשכות והקשורות עם "הבל שאין בו חטא" אשר עליהם "העולם מתקיים", ובפרט שהדבר קשור גם בצדקת ארץ-הקודש.

הרבי ביקש שיכריזו פעם נוספת ("כדאי שעכשיו יכריזו שוב") היכן יתקיים האירוע, וביאזה אופן, המקום והזמן. והוסיף:

וכדי לקשר זה עם המשך לעונג סעודת שבת והתוועדות יום השבת - אתן הן מהיין (דבר לח) הן מהמוזנות (דבר יבש)...

והרבי המשיך להאריך בגודל מעלת הברכות הקשורה בצדקה ובמיוחד עם שבת סליחות. בסיום השיחה הכריזו שוב על המלווה מלכה של "חדרי תורה אור", והרבי העניק את היין והמוזנות להרבנים יעקב פרידמן שי' ומשה ירוסלבסקי שי' - עבור המלווה מלכה הנ"ל.

בג' לפרשת נצבים (יום שנכפל בו כי טוב) תשמ"א כותב הרב צבי מאיר שטיינמץ:

".. עוד בשורה טובה בפי: דברי העידוד של כ"ק אד"ש בהתוועדות של שבת קודש תבא עשו פרי והמסיבה לטובת חדרי תורה אור עברה תודה-להשם-יתברך בהצלחה רבה, ועד עכשיו כבר הגיעה ההכנסה לסכום של לערך חמשת אלפים ועוד המגבית נמשכת. ויהי רצון אשר חפץ ה' יצליח בידי העסקנים בארץ-הקודש לנצל האמצעים הכספיים באופן הכי מועיל להוציא יקר מזולל ולקרב תחת כנפי השכינה אלפים ורבות ילדי-ישראל".



RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway  
Brooklyn 13, N. Y.

HYackth 3-8250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי האולת יב"ג תמוז, ה'תשכ"ג  
- שנה קן להשלמת בנת ה'קן -  
ברוקלין, נ. י.

הא"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ כו'  
פנ"א משה זאב שי

שלום וברכה

מאד הנני קבלת סכתו מיום ה' תמוז.

ומעניי ימים אלה קרמא לגאולה זו הפלה ובקשה בעל  
הגאולה הוא כ"ק מן ארצנו נשיא ישראל: יהי ה' אלינו  
עמו כאלו ה' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו - וכפי  
שפירשה וביאר - ל' הפלה ובקשה, ותוכנה.

וחפלה עושה - וכפי השני בכתוב (שאמר אז כ"ק מן  
אדמו"ר) ל' הגמטה, אשר ראוי כל עמי הארץ כי נתקיים בו  
הו"י לי בעזרי גוי וגמלו כל טוב.

ובכל שנה ושנה בתקופת ימים אלה - עם רצון - היא  
לכא"א והתעוררות להתלפת חובות ללכת בדרכי אבות בעלי  
מסיבת נפש על תמוז, ובפרט העניינים עליהם ספר נפשו  
בעל הגאולה ועי"ז ה' אלינו עמו ואיך ארץ ועמל, כ"א  
ילך מחיל אל חיל; ועדי היבן - עד ידאח אל אלקים בציון.  
בגאולה הכלליה האמתית והשלימה.

בברכת רחמי שמיאל  
מנחם מענדל שניאורסאהן

קרמא לגאולה: ראה בפרטים בקונטרס יב"ג תמוז תרצ"א (ס'  
קונטרסים קנה ואילך). הפלה ובקשה: ראה תוספות לתו"א  
סד"ה ואני נחמתי. וחפלה עושה: ראה זיק"ר פ"ה. הני  
לי וגמלו כו': ראה ד"ה הו"י לי וד"ה הגומל - בקונטרס  
הנ"ל. ה' אלקינו. און ועמל: ראה לקו"ת בפרשתנו ד"ה לא  
הבים וביארנו. ילך מחיל אל חיל: ברלות בסופה: היצא כו'. אבל  
אבתו בשנת של (עזריהו) קנה - היצא לפס - היצא כו'.  
היצא בו. ועדי היבן: פירוש חת"ם מלמד פד.

אגרת הרבי לרב משה ירוסלבסקי עם הוספה בכתב-יד: "הצלחה בעבה"ק ברשת ובחדרי תו"א"

"המחאה על חמש מאות (=דולר) להוספה בהחזקת  
סניף חדש של חדרי תורה אור לידי הרה"ח ר' משה  
שיחי' ירוסלבסקי".

### אחרי פטירת הרב איידלקופ

בחודש כסלו תשכ"ז נפטר הרה"ח ר' יונה  
איידלקופ. בחייו זכה שהרבי יכתוב לו את הביטויים  
האלה: "הו"ח אי"א נ"נ מלאכתו מלאכת שמים  
וזכות הרבים מסייעתו מוה' יונה שי" (ד' תמוז  
תשי"ח). "הו"ח אי"א נ"נ מ"ה עוסק בצרכי ציבור  
איש רב פעלים וכו' מוה' יונה שי" (ראש חודש  
מנחם אב ה'תשח").

לאחר פטירתו כותב הרבי בה' בטבת תשכ"ז  
ל"משפחת איידעלקאפ - שליט"א: "נצטערתי  
רבות להשמועה מפטירת הרה"ח הו"ח אי"א עוסק  
בצ"צ בעל מדות ורב פעלים אשר רבים השיב מעון  
וכו' מוה' יונה ע"ה...".

כשנפטר הרב איידלקופ היה הרה"ח ר' יעקב  
פרידמן מנייריורק אומר עליו קדיש בנוכחות  
הרבי, וכמה פעמים הביט עליו הרבי במשך אמירת  
הקדיש.

בראש הארגון עמד מאז הרב משה ירוסלבסקי,  
עד פטירתו בשנת תשנ"ד.

אחרי אירועי תשרי תשל"ח העלה ר' משה  
ירוסלבסקי רעיון להרחבת הסניפים, כדי להוסיף  
נחת רוח לרבי. כך עולה מדיווח אחת האסיפות  
של ישיבת ועד ההנהלה:

"אל כ"ק אדמו"ר שליט"א

"הננו מתכבדים בזה להודיע כי בשיבת הנהלת  
'חדרי תורה אור' שהתקיימה בביתו של ידידנו  
הר' צבי מאיר שטיינמץ שי נתקבלה - בהתאם  
להוראת כ"ק אד"ש ועל-פי הצעת הרב החסיד ר'  
משה שי' ירוסלבסקי - ההחלטה, להשתמש בכל  
ההכנסה של המלווה מלכה השנתית, שתתקיים  
אי"ה בשעה טובה ומוצלחת במוצאי-שבת-קודש  
פרשת חיי שרה הבא-עלנו לטובה באולם 'ופרצת'  
- לשם ייסוד סניפים חדשים של 'חדרי תורה אור'  
לילדים ושל 'אור חנה' לילדות.

"בשבועות האחרונים פנו אלינו שוב מכמה

איר מיר אנדערע... | =הנני מעניק לכם את שלי,  
מדוע הנכם נותנים לי אחריים...], ור' יונה חילק את  
המשקה הנשאר".

גם בשנים הבאות נחשף הקהל לנושא 'חדרי  
תורה אור' בעיקר על-ידי האירוע השנתי, שעליו  
הוכרו בהתוועדויות הרבי. הנה כמה דוגמאות:

"בוודאי יכריזו עתה אודות המסיבה שעורכים  
ביום ראשון עבור 'חדרי תורה אור', המקום והזמן  
כו'... - כך סיים הרבי את התוועדות שבת-קודש  
פרשת ניצבים-וילך תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג  
כרך ד, עמ' 2052).

לאחרי ההכרזה אודות "חדרי תורה אור", שבה  
איחל המכריז (הרב יעקב הכהן שיחי' פרידמן)  
ברכת כתיבה וחתימה טובה - ענה כ"ק אדמו"ר:  
"אמן כן יהי רצון".

גם בשבת קודש פרשת ויחי תשמ"ו (התוועדויות  
תשמ"ו כרך ב, עמ' 321) נתן הרבי בקבוק משקה  
לרב יעקב שי' פרידמן - "עבור מסיבת לטובת  
'חדרי תורה אור' בארץ הקודש".

### ייסוד סניפים חדשים

בא' החול המועד סוכות תשל"ז כותב הרב צבי  
מאיר שטיינמץ לרבי ("עברו - צבי מאיר בן לאה  
גיטל"):

"מכיוון שזכיתי שבעת התוועדות הנ"ל [=אור  
לערב חג הסוכות] קרא כ"ק אד"ש בשמי בשם  
"חדרי תורה אור" הנני מרגיש לחובה להוסיף חיל  
בהחזקת סניפי חדרין [תורה] אור] כאשר אמתיק  
סוד עם הרה"ח ר' משה ירוסלבסקי והרה"ח ר'  
יעקב שיחי' פרידמן ויהי [רצון] כברכת כ"ק אד"ש  
אשר קרני "תורה אור" יבואו ב"חדרי" נפשי כי עת  
לחננה..."

לא ארכו הימים ור' צבי מאיר הכניס לרבי פתק  
זה:

ב"ה ערב הושענא רבה, תשל"ז  
אל כ"ק אדמו"ר שליט"א

הנה כדרכי שקילנא הורמן ורשותא לזריעת  
הצדקות על-ידי הצינור להצמחת הישועות.  
במקום החותם חתם "עברו", והוסיף למטה:

פרטי מימי הגאולה יבייג תמוז ה'תשכ"ג:  
ברכת הצלחה בעב[ודת] הק[ודש] ברשת  
ובחדרי תו[רה] א[ור] וגם בעניני הפרטים.

## ילדים ברחבי הארץ לומדים אידישקייט...

באחד ממכתביו מחודש ניסן כותב הרב  
שטיינמייץ לרבי:

"הנה זכיתי לעמוד לימין הרה"ח ר' יעקב שי'  
פרידמן הנ"ל בעבודתו בהחזקת והרחבת המוסדות  
[חדרי תורה אור] הנ"ל. בהמשך למסיבה שסודרה  
בבית שאר-בשרי בן דודתי הגביר הנדיב ר' אברהם  
יששכר בן רבקה עטיא וזוגתו נדיבת הלב זיסל בת  
פייגא שיחיו נוספו נודבים להחזקת ישיבה-שבעה  
סניפים חדשים של חת"א בסכום של \$720 לשנה  
לסניף. ואמנם כל איש החרד לגורלם של ילדי-  
ישראל לא יעמוד בו לבו למראה הסרטים עם אלפי  
הילדים והילדות, אשר חרדי-תורה-אור ממש  
מקימה אותם מעפר ואשפתות להושיבים ולסוככם  
בצלא דמהמנותא תקותי חזקה כי עכשיו נצא  
למרחב ובמנוף רב נרכוש תומכים רבים ובעלי  
יכולת לחת"א".

בהזדמנות נוספת כתב הנ"ל דיווח נרחב  
ומעמיק יותר:

"הנה כיתות חדרי תורה-אור שונות זו מזו  
תכלית שינוי. לא הרי כיתת חת"א בכפר חב"ד,  
ששם מתכנסים תלמידי הישיבה [=ישיבת  
ערב] בערכים תחת השגחת מורייה וחוזרים  
על לימודיהם, כהרי כיתת חת"א ביפו, ששם  
מורה אוסף כמה ילדים מן הרחוב ומלמדם כמה  
ברכות ותפילות. תלמידי הכיתות מורכבים מכל  
הזרמים: תלמידי הזרם הממלכתי, הממלכתי דתי  
וגם תלמידי בית-ספר חבדיים, שסדר יומם הרשמי  
מסתיים בחצות היום והם מתכנסים בארבע לערך,  
אחר-הצהריים, ללימוד של שעה וחצי או שעתיים.  
אתאר להלן שלש תמונות של כיתות שונות בתור  
בניין אב לשאר הכיתות:

בחולון: אנו נכנסים לכיתה מרווחת, בבניין של  
בית-ספר חב"ד במקום. כשלושים תלמידים (כך-

ירבו) יושבים ומקשיבים במשמעת לדוגמא למורה  
ה' אוהנא. הלימוד פרשת ויחי עם רש"י... אני בוחן  
התלמידים (רובם יוצאי עדות המזרח), והנה כמעט  
כולם זוכרים ברכות יעקב עם כל פירושי רש"י  
בעל פה. חשק הלימוד ואהבת המורה לתלמידיו  
ואהבתם לו - ממלאים את חדר הכיתה, ואמנם  
הבטחתי לו להזכירו לטובה לפני כ"ק.

ביפו: בית-כנסת קטן, כעשרה תלמידים  
מתרוצצים בחדר. הם מתיישבים והמורה אומר  
לתלמיד לקרוא משנה ראשונה באבות: כל ישראל  
כו' והילד ממשיך משה קיבל תורה וכו'.

בסביבות תל אביב: חדר רחוק. קבוצת ילדים  
מכל הגילים, בני חמש עם בני עשר גם יחד...  
המורה מלמדם ברכות הנהנין..."

## "נתנו שמחה בליבי"

בחמישה עשר במנחם אב תשל"ב דיווח הרב  
שטיינמייץ לרבי על ביקורו בארץ-הקודש, ובין  
השאר הוא מדווח:

סיום ב"חדרי תורה אור":

נתנו שמחה בליבי גם הסוירים בכמה סניפים  
של חדרי תורה אור. ראיתי כמו עיני איך מקרבים  
אלפים ואלפים ילדי-ישראל מתוך מדברי הרחובות  
אל תחת כנפי מקדשי מעט, אשר שם מזינים  
אותם מזון אמונה ותורה, ברכות ותפילות, משנה  
והלכות, מקרא וגמרא. בחנתי כמה מהתלמידים  
ומצאתי הרבה ביניהם הרואים פרי בלימודם.

הרה"ח ר' משה ירוסלבסקי מעסיק עתה  
ארבעה מפקחים מלבד כמה וכמה מתנדבים  
מאנשי המקומות, המשתתפים בכל לב בפיקוח  
ובניהול הסניפים. ממש משתפכות אבני קדש  
- ילדים המסולאים בפז - לאלפים ורבות בראש  
כל חוצות וכל הריוצה קודם וזוכה בהן.

התקבל אצלי הרושם - והעסקנים על אתר  
בוודאי יאשרו את זה - כי היה אפשר על נקלה  
להכפיל מספר הסניפים אם היו האמצעים לכך.  
התרשמותי השטחית היא: ההורים - אפילו האי-  
דתיים - רוצים שילדיהם לא יסתובבו הפקר  
ברחוב: מחצות היום - (אחרי תום שעות בית ספר

הממלכתי או הממלכתי-דתי) - עד הערב, בשמחה  
בשיעורים ומי שנדבה לבו זוכה בהם מן ההפקר.  
בדיווח אל הרבי אודות הכנסת ספר תורה  
בחודש כסלו תשל"א ("מי תמימים' כרך ה' עמ'  
77) נאמר:

"... בהשתתפות כמה עשרות תלמידים  
ממועדוני חדרי תורה אור שבקרית מלאכי עם  
לפידים..."

בהזדמנות קודמת (כ"ו תמוז תשל"ל - שם כרך  
ד' עמ' 350) נאמר: "...קיימים 7-6 סניפים] חדרי  
תורה אור בקרית מלאכי ושולחים משם תלמידים  
לישיבתנו" (וראה שם עמ' 372; 254).

## יישר כוח לקיום האירוע בקראון-הייטס

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב תשל"ל  
(שיחות קודש' תשל"ל כרך א' עמ' 302) אומר  
הרבי:

הרי הכריזו זה עתה אודות התוועדות מלוה-  
מלכה לטובת חדרי תורה אור, שהרי "מפקחין על  
צרכי ציבור בשבת", וגם הכריזו אודות הזמן והמקום  
היכן יתקיים האירוע.

יהיה זה בהשתתפות של כל אחד ואחד כפי  
יכולתו, ובפרט שזה קשור בתורה ובמוסד-חינוך  
בארץ-ישראל אשר עיני ה' אלוקיך בה מראשית  
שנה ועד אחרית שנה.

אגב, הרבי ציין:  
"מגיע להם ישר-כוח מיוחד על עריכתם את  
ה'חגיגה' וה'באנקט' (הסעודה וההתוועדות - וכפי  
שזה נקרא) כאן בשכונת קראון-הייטס, ולכן יהיה  
להם אכן הצלחה והצלחה רבה ומרובה".

הרבי קרא ללמוד מהם לערוך שמחות ואירועים  
בקראון-הייטס דווקא! (וראה אגרות קודש כרך כז  
עמ' שיא).

## ואחריהן ישגה

אור ליום ח' בשבט תשל"ל, לאחר הקדמה קצרה  
(הנה זה שבועות שאני מתכוונן לכתוב לכ"ק

אדמו"ר שליט"א, אלא מכיוון ש"אין לבא אל שער  
המלך בלבוש". איחורתי עד עתה. וההכנה הרבה  
היא "חומרא דאתי לירי קולא", כי עדיין אינני  
מוכן וגם עוון איחורי יסובני. אולם בפרוס יום  
הרצון לא אוכל עוד להתאפק) - כותב הרב צבי  
יאיר לרבי:

"חדרי תורה אור:

כבר הודעתי עלי-ירי שליח, כי היתה הצלחה  
מופלגה. ההכנסה בסך-הכל תעלה אולי ל \$7,000.  
מספר המשתתפים עלה בלי-עיני-הרע לכמה מאות,  
כן ירבו. בנאום הפתיחה אמרתי בין השאר: "אמר  
מלך עקר טורא" "שאי סביב עיניך כולם נקבצו  
באו לך" "ראשיתך מצער ... ואחריהן ישגה"  
(לפני שנתיים בא הרב שטרס (צבי) שהוזמן להיות  
יושב-ראש או אורח הכבוד של המסיבה ומצא ט"ו  
משתתפים לערך...) . . . רצוף גם: רשימת הנודבים  
לרגלי המלוה-מלכה".

## כשר' יונה הכריז על המלווה-מלכה

בשבת-קודש פרשת וארא תשכ"ה נכח המייסד  
הראשון, הרה"ח ר' יונה איידלקופ, בהתוועדות.  
הרבי סיים את אמירת המאמר ולאחר מכן העניק  
בקבוק משקה עבור מוסדות חדרי תורה אור. אחד  
התמימים שנכח בהתוועדות תיאר זאת ביומנו  
(שיחות קודש' תשכ"ה כרך א, עמ' 533 ואילך):

"הורה כ"ק אד"ש לר' יונה שיכריזו אודות  
המלווה מלכה עבור חדרי תורה אור, והכריזו, ואמר  
כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואו, ווען, וואס [=היכן,  
מת', מה] (היינו שיכריזו בפרטיות) וקם [=ר' יונה]  
עוד-הפעם והכריז, ואמר כ"ק אד"ש: מ'דארף  
מפרש זיין [=יש לפרט] "בנך", "חידך", "יצחק",  
וחיך מאור. וקם הנ"ל עוד-הפעם והכריז, ואחר  
כך אמר כ"ק אד"ש שמישהו יכריז טוב, והכריז  
אחד את כל הפרטים.

"אחרי-כך נתן כ"ק אד"ש משקה לר' יונה  
שיחלק, ור' יונה נתן לכ"ק אדמו"ר שליט"א  
משקה (פרטי) לכבוד המלווה-מלכה, ואמר לו כ"ק  
אדמו"ר שליט"א: "איך גיב אייך מיינע, וואס גיט